

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології

Науковий журнал
Виходить десять разів на рік

Заснований у листопаді 2009 року
№ 2 (86), 2019

CEJSH

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Crossref

Google
Академія

Суми
СумДПУ імені А. С. Макаренка
2019

Засновник та редакція

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Друкується згідно з рішенням вченої ради Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка (протокол № 8 від 25.02.2019)

Редакційна колегія:

- А. А. Сбруєва** – доктор педагогічних наук, професор (**головний редактор**) (Україна);
М. А. Бойченко – кандидат педагогічних наук, доцент (заступник головного редактора) (Україна);
О. Є. Антонова – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. А. Біда – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Дж. Бішоп – доктор філософії, професор (США) (**J. Bishop** – PhD, professor (USA));
В. С. Бугрій – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Ю. А. Бондаренко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
К. Бялбжеська – доктор гуманітарних наук (Польща) (**K. Białobrzeska** – dr. nauk humanistycznych (Polska));
Б. В. Год – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. А. Заболотна – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Е. Кантович – доктор хабілітований, професор (Польща) (**E. Kantovych** – dr. hab., prof. (Polska));
Ц. Курковський – доктор гуманітарних наук (Польща) (**C. Kurkowski** – dr. nauk humanistycznych (Polska));
О. В. Кучай – доктор педагогічних наук, доцент (Україна);
М. Лещенко – доктор хабілітований, професор (Польща) (**M. Leshchenko** – dr. hab., prof. zw (Polska));
І. М. Литовченко – доктор педагогічних наук, доцент (Україна);
О. В. Лобова – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. В. Михайличенко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
Г. Ю. Ніколаї – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. І. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
О. І. Семеніхіна – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
В. І. Статівка – доктор педагогічних наук, професор (Китайська Народна Республіка);
О. С. Чашечникова – доктор педагогічних наук, професор (Україна);
М. Яворська-Вітковська – доктор хабілітований, професор (Польща) (**M. Jaworska-Witkowska** – dr. hab., prof. (Polska));
О. Г. Козлова – кандидат педагогічних наук, професор (Україна);
О. М. Полякова – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);
І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, доцент (відповідальний секретар) (Україна)

Затверджено як фаховий журнал з педагогічних наук
(наказ МОН України № 1021 від 07.10.2015)

Журнал індексується в Crossref, Index Copernicus Master List, Cite Factor, Google Scholar та CEJSH.

У журналі відображено результати актуальних досліджень з проблем порівняльної педагогіки, історії освіти та загальної педагогіки, педагогіки вищої школи, а також спеціальної педагогіки.

SUMMARY

Bystrova Bohdana. Levels of quality assurance of cybersecurity specialists training in US higher education institutions.

The purpose of the article is to highlight the results of research of the quality of cybersecurity specialists training in the American institutions of higher education with subsequent implementation of its progressive ideas in the Ukrainian system of higher education. Through a theoretical analysis of systematic measures to test the quality of training for cybersecurity specialists and conditions for adherence to high standards of IT industry education, it has been established that quality of education in the United States is carried out at three levels: federal level with the state system of control, branch level and level of higher education institution.

Due to the use of predictive methods, in order to borrow progressive ideas of quality assurance of higher education in the national education system, it was established that quality of higher education is most often considered by the level of knowledge and professional skills acquired by a person in accordance with the purpose determined by higher education institution.

State control is carried out at the federal level commissions of the States, which is the regional accreditation commissions; at the branch level (adjusting the needs of its industry) plays a certification system; at the level of educational establishment provided by the external evaluation, which conduct independent agency, created on the initiative of professional associations and universities.

The control procedure is carried out with criteria and indicators developed by the independent agency. When compiling accreditation analysis report, higher education institution determines the conformity of educational services to the relevant criteria. The practical significance of the study is to improve qualitative and quantitative assessment of the achieved level of the relevant educational professional skills of a cyber security specialist prepared by the system of national higher education.

The result can be adoption of main audit criteria of institutions of higher education into the system of Quality assurance in higher education (compliance of the educational programs with industry requirements, provision of material, scientific and methodological, personnel resources of the educational process, a decentralized approach to the introduction of higher education standards and effectiveness of management of the education institution).

Key words: *quality of higher education, cybersecurity specialist qualification level, accreditation, certification, standardization, federal quality assurance level, industry quality assurance level, university quality assurance level.*

УДК 378(410)

Ільдико Орос

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

м. Берегово

ORCID ID 0000-0001-7300-9362

DOI 10.24139/2312-5993/2019.02/149-158

ЗМІСТ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті розглянуто зміст навчання дорослого населення на прикладі програм додаткової освіти дорослих декількох університетів Великої Британії: університету Глазго (Шотландія), Кембриджського університету, університету Дербі, Лондонського університету, Ноттінгемського університету, Ліверпульського

університету. У статті використано методи дослідження: теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури); інтерпретаційно-аналітичний метод; метод порівняльно-історичного аналізу. На основі представленого матеріалу зроблено висновок, що у Великій Британії для навчання дорослого населення в університетах створені факультети або відділення подальшої професійної освіти, на яких працюють різноманітні курси як коротко-, так і довгострокові, на яких створюються умови для здійснення подальшого професійного розвитку дорослих, адже програми курсів забезпечують висококваліфіковані фахівці.

Ключові слова: зміст навчання, доросле населення, Велика Британія, університети, програми додаткової освіти дорослих, факультети або відділення подальшої професійної освіти.

Постановка проблеми. У змісті неперервної освіти прийнято виділяти три основні компоненти, пов'язані з навчанням дорослого населення: навчання грамотності в широкому сенсі, включаючи комп'ютерну, функціональну, соціальну та інші; професійне навчання, що включає професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації; загальнокультурну додаткову освіту, не пов'язану з трудовою діяльністю (Швець та Федоренко, 2013, с. 210).

Аналіз актуальних досліджень. Проблемами навчання дорослого населення Великої Британії в університетах займалися дослідники (П. Джарвіс, А. Роджерс, Т. Федоренко, І. Фольварочний, І. Швець та ін.).

Мета статті: розглянути зміст навчання дорослого населення на прикладі програм додаткової освіти дорослих декількох університетів Великої Британії: університету Глазго (Шотландія), Кембриджського університету, університету Дербі, Лондонського університету, Ноттінгемського університету, Ліверпульського університету.

Методи дослідження. У статті використано методи дослідження: теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури) – для обґрунтування вихідних положень дослідження; інтерпретаційно-аналітичний метод, на основі якого вивчаються українські й зарубіжні джерела із застосуванням синтезу, аналізу, систематизації та узагальнення; метод порівняльно-історичного аналізу – для виявлення тенденції розвитку освіти дорослих.

Виклад основного матеріалу. А. Сбруєва наголошує на тому, що всесвітня стратегія спрямована на модернізацію діяльності всіх ланок освітніх систем: від дошкільної до освіти дорослих, у результаті чого передбачається утворення єдиного європейського простору неперервної освіти (Сбруєва, 2008, с. 38). Як зазначають І. Швець та Т. Федоренко, саме тому у другій половині 90-х років ХХ століття у сфері освіти дорослих було наголошено на необхідності з'єднання принципу безперервності освіти із принципом навчання протягом життя й формуванням суспільства знань. Освіта протягом життя в усьому світі й особливо в розвинених країнах стає усе більш важливою сферою освітніх послуг (Швець та Федоренко, 2013, с. 210-211).

Зміст неперервної професійної освіти дорослих зумовлений, по-перше, потребами суспільства, по-друге, – потребами самого фахівця. Освіта дорослих є найбільш мобільною сферою освіти. Для забезпечення оперативності змісту освіти дорослих вона повинна бути відкритою, а її організація повинна допускати практично неперервне коригування навчальних програм, планів. При цьому мають ураховуватися як важливі запити дорослих людей, їхні потреби, актуальність наукових знань, так і зміни, які відбуваються в соціально-економічній і політичній ситуації країни. Специфіка освіти дорослих полягає, насамперед, у тому, що її контингентом є залучені у сферу зайнятості повнолітні громадяни (Фольварочний, с. 4).

Зміст навчання дорослих, що є складовою курикулуму, визначається закладом освіти, інколи викладачем і майже ніколи – самим дорослим учнем (Ishiyama et al., 2015, с. 122).

А. Роджерс виділяє такі групи знань, що необхідні дорослому студенту: практичні знання процесу; фактичні знання; теоретичні знання (Rogers, 1998, с. 182).

П. Джарвіс запропонував низку критеріїв для вибору змісту програми додаткової професійної освіти: вимоги професійної практики; значущість теми з точки зору професійної практики; результативність (Jarvis, 1995). Виділені П. Джарвісом критерії відбору змісту навчання з точки зору значущості для професії мають практичну спрямованість. Зміст навчання, відповідний даним критеріям відбору, буде відповідати нагальним потребам дорослого студента, який розраховує на невідкладне застосування отриманих знань, умінь і навичок на практиці що, безсумнівно, буде сприяти успіху всього процесу навчання (Ishiyama et al., 2015, с. 140). П. Джарвіс зазначає, що в додаткових гуманітарних програмах освіти дорослих зміст набагато частіше залежить від інтересів того, хто навчається і є предметом договору між ними і викладачем, і рекомендує даний спосіб вибору змісту і для додаткової професійної освіти дорослих, мотивуючи це тим, що саме «професіонали, будучи обізнаними про свої сильні і слабкі сторони на практиці, можливо, будуть знати, що їм необхідно вивчити під час підвищення кваліфікації з тим, щоб поліпшити якість своєї практичної діяльності». Тому П. Джарвіс справедливо рекомендує андрагогам починати будь-яке навчання з діагностики навчальних потреб учнів (Jarvis, 1995).

Розглянемо зміст навчання дорослого населення на прикладі програм додаткової освіти дорослих декількох університетів Великої Британії: університету Глазго (Шотландія), Кембриджського університету, університету Дербі, Лондонського університету, Ноттінгемського університету, Ліверпульського університету.

Університет Глазго (University of Glasgow) – другий за статусом після Сент-Ендрюського і найбільший університет в Шотландії, заснований у

1451 році (*Університет Глазго*). В університеті Глазго є факультет подальшого професійного розвитку, який включає: подальший професійний розвиток для вчителів; подальший професійний розвиток для розвитку громад. Подальший професійний розвиток для вчителів включає такі курси: філологія, релігійна освіта, проблеми в педагогічній освіті (*Conceptual Frameworks in Contemporary Religious Education*). Подальший професійний розвиток для розвитку громад – це спільне впровадження спільноти в розвиток громади, надане університетом Глазго у партнерстві з місцевими агентствами/організаціями. Головна мета полягає в тому, щоб дати людям, які є активними в їхній громаді, можливість подумати над тим, що вони роблять і що вони ще зроблять корисного для співпраці. Учасники отримують можливість вивчити різні практичні підходи до роботи в громаді, які потім допоможуть їм бути ще більш дієвими у своїй практиці. На додаток до цього, програма сприяє стабільності організацій, мереж та ініціатив і призводить до збільшення участі громад в освітньому процесі (*CPD for Community Development*). Факультет подальшого професійного розвитку університету Глазго дає можливість дорослому населенню здійснити подальший професійний розвиток учителів на курсах: філологія, релігійна освіта, проблеми в педагогічній освіті, а також – подальший педагогічний розвиток для розвитку громад, учасники яких зможуть оволодіти ефективними підходами до організації практичної роботи в громадах.

Кембриджський університет – один із найстаріших та найвідоміших університетів у світі (*Кембриджський університет*). У Кембриджському університеті існує Інститут продовжуваної освіти. У ньому існують такі курси: короткі курси, курси за предметом, літні програми, онлайн курси, бакалаврські сертифікати та дипломи, післядипломні сертифікати та дипломи, попередній курс магістра, заочне навчання магістра.

Розглянемо навчальні програми деяких курсів для освіти дорослих.

Короткі курси можуть продовжуватися 1 день, 2–7 днів і 5 тижнів. Розглянемо на прикладі курсу «Вступ до коучингу» (термін навчання – 1 день). Цей курс спрямований на надання якісних знань щодо вступу до коучингу як підходу до розвитку людей, розуміння сутності та практики коучингу, можливостей випробувати і практикувати ключові тренерські навички. Метою курсу є популяризація коучингу шляхом підходу до розвитку людей у їх роботі й особистому житті. Це інтерактивний курс, де студенти діляться досвідом, беруть участь у практичній рольовій грі та проведенні і організації тренінгових сценаріїв. У результаті проведеного курсу студенти мають можливість: зрозуміти й пояснити, що таке коучинг як підхід до розвитку людей, застосовувати ключові навички та методи коучингу у власних взаємодіях людей (*An introduction to coaching*).

В інституті продовжуваної освіти існують *курси за предметами*: археологія, класика, коучинг, креативне письмо, освіта та соціальні науки,

історія мистецтва, історія, політика, міжнародні відносини, міжнародний розвиток, краєзнавча історія та археологія, право і кримінологія, література, місцева та регіональна історія, музика, філософія, психологія, наука і медицина (*Core skills in medical education file*). Також функціонують і *літні програми*: міжгалузева літня програма, літня програма стародавніх та класичних світів, літня програма мистецтва та візуальної культури, літня програма для бізнесу та підприємництва, творча літня програма, літня програма англійського права та правових методів, історія літньої програми, літня програма середньовічних досліджень, літня програма науки, Шекспір і літня програма «відродження», літня школа з прикладного харчування людини (NNEdPro) та міжнародний саміт (*English Law and Legal Methods Summer Programme*). В інституті продовжуваної освіти Кембриджського університету існують також *онлайн курси*. Студент може обрати будь-яку програму онлайн і навчатися за нею (*University of Cambridge*; Кучай, 2010). Отже, інститут продовжуваної освіти Кембриджського університету створює умови для здійснення подальшого професійного розвитку дорослого населення на коротких курсах (одноденних, 2–5-денних, 5 тижнів, 3 місяці), курсах за предметом (археологія; класика; креативне письмо; освіта і соціальні науки; історія мистецтва; історія, політика і міжнародні відносини; міжнародний розвиток та ін.); літніх програмах (міжгалузева літня програма; творча літня програма; історія літньої програми; літня програма науки та ін.); онлайн курсах; бакалаврських сертифікатах та дипломах; післядипломних сертифікатах та дипломах; попередніх курсах магістра, заочного навчання магістра.

В університеті Дербі є *курси підвищення кваліфікації*, по закінченні яких студент отримує сертифікат післядипломної освіти (Лідерство і менеджмент). *Однорічні курси* призначені для тих, хто має досвід роботи в школах, коледжах, університетах або будь-якому навчальному контексті, і які прагнуть покращити розуміння того, як освітнє керівництво впливає на досвід співробітників та студентів. Зазначені курси дадуть можливість: покращити розуміння лідерських практик у національних та міжнародних, соціальних, культурних та політичних контекстах; посилити знання про лідерство та управління; закріпити існуючі та отримати нові науково обґрунтовані знання на міжнародному рівні про освітянське керівництво; глибше критично зрозуміти організацію та середовище, у якому діють учасники курсу; критично аналізувати та оцінювати власну практику (*Education Postgraduate Certificate (Leadership and Management)*). *University of Derby*). Отже, на однорічних курсах підвищення кваліфікації в університеті Дербі дорослий учень може усвідомити принципи ефективного лідерства в поточних дебатах з управління освітою для використання сучасних теорій лідерства у своїй роботі; навчитися критично аналізувати та оцінювати вплив соціальної політики та культури на лідерство у сфері освіти. За три модулі (60 кредитів) успішного навчання доросла людина отримує сертифікат післядипломної освіти (Лідерство і менеджмент).

У Лондонському університеті організована подальша освіта на рівні курсів магістратури. Для освіти дорослих пропонуються програми: професійний розвиток: професіоналізм та експертиза: теорія та перспективи; навчання в міжнародних контекстах: професійне навчання: політика та практика; перспективи грамотності, умови та чисельності. Ці програми дають студентам критичне уявлення про низку теорій та підходів до вивчення політики та практики у професійній освіті й навчанні та методиці їх застосування на робочому місці. Навчання на відділенні подальшої освіти Лондонського університету здійснюється як особисто, так і в режимі онлайн і виключає в себе лекції, обговорення (питання та відповіді), групову роботу (заняття в невеликих групах), навчальні посібники. Крім того, онлайн студенти використовують дошку, аудіо канал, текстовий чат, дискусійні групи, спільне використання ПК; робота оцінюється шляхом виконання письмових завдань, портфоліо, дисертації, доповіді (*Professional Education and Training MA. UCL*). Отже, в Лондонському університеті на відділенні подальшої освіти на рівні курсів магістратури дорослий студент може отримати після завершення програми або диплом про аспірантуру або сертифікат післядипломної освіти.

У Ноттінгемському університеті (University of Nottingham) є відділення продовженої професійної освіти, на якому працюють вечірні курси підготовки фахівців, індивідуальні курси. Кожна програма підготовки та підвищення кваліфікації спеціально розроблена для того, щоб забезпечити дорослим необхідну підтримку протягом всього навчального досвіду (*University of Nottingham*).

Програми підготовки та підвищення кваліфікації призначені для прискорення одержання кар'єри дорослими студентами, сприяють підвищенню ефективності діяльності організацій за допомогою одержання знань, технічних можливостей та підвищення рівня мотивації дорослого населення. Програми дозволяють: отримати нові навички, які дозволяють дорослому населенню стати більш компетентними професіоналами; розвивати прихильність до саморозвитку, підвищення професіоналізму й можливість ідентифікувати та вирішувати прогалини у знаннях; розробляти нові ідеї, проводити дослідження. Програми сприяють: розвиткові особистості, робочої сили; підвищенню можливості для інновацій; отримання більшої організаційної гнучкості; підвищенню кваліфікації, технологій і процесів спеціального практичного навчання. На відділенні продовжуваної професійної освіти функціонують такі курси: бізнес, освіта, біологічні науки, мови, правознавство, медичні науки, медицина, політика та міжнародні відносини, географія, соціологія, соціальна політика й соціальна робота, ветеринарна медицина (*Transform your talent. Training, continuing professional development and executive education. – University of Nottingham*).

У Ноттінгемі цінують досконалість у навчанні, що поєднується із сильною дослідницькою базою, підтримують та заохочують культуру інтерактивного навчання в семінарських групах. Це дає можливість фахівцям безпосередньо допомагати в навчанні дорослим студентам ефективно взаємодіяти з викладачами та практиками (*School of Law*).

Ми вважаємо, що цінним на відділенні продовжуваної професійної освіти Ноттінгемського університету є те, що на курсах програми забезпечують постійний професійний розвиток, за допомогою якого фахівці можуть розвивати свої знання, навички та практику, що в Ноттінгемі під час роботи з дорослими студентами цінується досконалість у навчанні, що поєднується з проведенням досліджень. Крім того, заохочуються методи інтерактивного навчання в семінарських групах, що дає можливість фахівцям здійснювати допомогу дорослому учням у навчанні та забезпечувати можливість ефективної взаємодії їх з викладачами.

У Ліверпульському університеті (*University of Liverpool*) існує відділення продовжуваної освіти, якому вже понад сто років. Засноване на факультеті гуманітарних та соціальних наук, відділення пропонує різноманітний спектр курсів, лекцій та заходів для дорослих як на території університету, так і поза ним. Метою академічної спільноти університету є створення у відділенні стимулювального навчального середовища для тих, хто навчається. Освіта дорослих відкрита для всіх. Тут не потрібні вступні кваліфікації. Програма викладається доброзичливим і експертним персоналом (*University of Liverpool; Continuing Education*).

На відділенні продовжуваної освіти функціонують такі курси: археологія, класичні мови, мистецтво та історія мистецтв, бізнес-дослідження, письмо, англійська література та мова, здоров'я та науки про життя, історія, історія мистецтв, інформаційні технології, музика, філософія, наука і техніка (*Health and Life Sciences*). Отже, відділення продовжуваної освіти факультету гуманітарних та соціальних наук Ліверпульського університету пропонує дорослим студентам різноманітні курси, лекції, заходи на території університету та поза ним. Дорослі студенти легко можуть підібрати необхідні для себе курси, програми для підвищення власного професійного рівня.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. На основі представленого матеріалу можна зробити висновок, що у Великій Британії для навчання дорослого населення в університетах створені факультети або відділення подальшої професійної освіти, на яких працюють різноманітні курси, як коротко-, так і довгострокові, на яких створюються умови для здійснення подальшого професійного розвитку дорослих, адже програми курсів забезпечують висококваліфіковані фахівці.

На курсах застосовуються такі форми роботи: лекції, семінари, вечірні заняття, літні заняття, заняття в режимі онлайн, робота в групах,

дискусії, конференції, презентації, написання есе, наукових робіт, звітів. У результаті навчання доросла людина може отримати: сертифікат післядипломної освіти або диплом післядипломної освіти.

Програми підготовки та підвищення кваліфікації у відділенні подальшої професійної освіти сприяють підвищенню ефективності діяльності організацій за допомогою постійного професійного розвитку населення, одержаних тими, хто навчається знань, підвищення мотивації та технічних можливостей; підвищення професіоналізму фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

- Кембриджський університет (Cambridge University). Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- Кучай, О. (2010). Формирование информационной компетенции – одна из ведущих задач подготовки будущего учителя. *Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия: «Педагогика и психология», 1 (1), 23-25* (Kuchai, O. (2010). Formation of information competence is one of the leading tasks of preparing a future teacher. *Science vector of Togliatti State University. Series: "Pedagogy and Psychology", 1 (1), 23-25*).
- Сбруева, А. (2008). Тенденції розвитку європейського простору педагогічної освіти в умовах побудови суспільства знань. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 37, 38-42* (Sbrueva, A. (2008). Trends in the development of the European space of pedagogical education in the context of building a knowledge society. *Bulletin of the Ivan Franko Zhytomyr State University, 37, 38-42*).
- Університет Глазго. *Образование в Британиа (University of Glasgow. Education in the UK)*. Retrieved from: <https://simplex.ua/program-university-of-glasgow>.
- Фольварочний, І. В. *Європейські тенденції в розвитку освіти дорослих (Folvarochnyi, I. V. European trends in adult education development)*. Retrieved from: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/9/statti/folvarochniy.htm.
- Швець, І. Б., Федоренко, Т. С. (2013). Сучасні тенденції поширення професійного навчання протягом життя. *Економічний вісник Донбасу, 1 (31), 208-215* (Shvets, I. B., Fedorenko, T. S. (2013). Modern tendencies of the spread of vocational training throughout life. *Economic Bulletin Donbass, 1 (31), 208-215*).
- An introduction to coaching. Retrieved from: <http://www.ice.cam.ac.uk/course/introduction-coaching-3>
- Conceptual Frameworks in Contemporary Religious Education. Retrieved from: <https://www.gla.ac.uk/schools/education/cpd/cpdforteachers/religiouseducation/conceptualframeworksincontemporaryreligiouseducation/>
- Continuing Education. Retrieved from: <https://payments.liv.ac.uk/conferences-and-events/continuing-education>.
- Core skills in medical education. Retrieved from: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/%D1%81%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D1%82%D1%8B/Course%20guide.pdf>.
- CPD for Community Development. Retrieved from: <https://www.gla.ac.uk/schools/education/cpd/cpdforcommunitydevelopment/>
- Education Postgraduate Certificate (Leadership and Management). University of Derby. Retrieved from: <https://www.derby.ac.uk/online/course/education-postgraduate-certificate-leadership-and-management>.

- English Law and Legal Methods Summer Programme*. Retrieved from: <http://www.ice.cam.ac.uk/course/english-law-and-legal-methods-summer-programme>.
- Health and Life Sciences*. Retrieved from: <https://payments.liv.ac.uk/conferences-and-events/continuing-education/health-and-life-sciences>.
- Ishiyama, J., Miller, W. J. & Simon, E. (Eds). (2015). Handbook on teaching and learning in political science and international relations. Cheltenham: Elgar. *Journal of Information Literacy*, 9 (2), 140-141.
- Jarvis, P. (1995). *Adult and continuing education: Theory and practice*. London: Routledge.
- Professional Education and Training MA*. Retrieved from: <https://www.ucl.ac.uk/ioe/courses/graduate-taught/professional-education-training-ma?collection=drupal-ioe-postgraduate-taught-courses&sort=title&>.
- Rogers, J. (1998). *Teaching Adults*. Milton Keynes: Open University Press.
- School of Law*. Retrieved from: <https://www.nottingham.ac.uk/law/study/cpd/index.aspx>
- Transform your talent. Training, continuing professional development and executive education*. University of Nottingham, 2018.
- University of Cambridge*. Retrieved from: <https://www.cam.ac.uk/>
- University of Liverpool*. Retrieved from: <https://www.liverpool.ac.uk/study/>
- University of Nottingham*. Retrieved from: <https://www.nottingham.ac.uk/>.

РЕЗЮМЕ

Орос Ильдик. Содержание обучения взрослого населения в университетах Великобритании.

В статье рассмотрено содержание обучения взрослого населения на примере программ дополнительного образования взрослых нескольких университетов Великобритании: университета Глазго (Шотландия), Кембриджского университета, университета Дерби, Лондонского университета, Ноттингемского университета, Ливерпульского университета. В статье использованы методы исследования: теоретические (анализ философской, педагогической, психологической литературы) интерпретационно-аналитический метод; метод сравнительно-исторического анализа. На основе представленного материала сделан вывод, что в Великобритании для обучения взрослого населения в университетах созданы факультеты или отделения дальнейшего профессионального образования, на которых работают различные курсы как кратко-, так и долгосрочные, на которых создаются условия для осуществления дальнейшего профессионального развития взрослых, поскольку программы курсов обеспечивают высококвалифицированные специалисты.

Ключевые слова: содержание обучения, взрослое население, Великобритания, университеты, программы дополнительного образования взрослых, факультеты или отделения дальнейшего профессионального образования.

SUMMARY

Oros Ildiko. Content of adult population training in the universities in Great Britain.

Education throughout life, especially in developed countries, is becoming increasingly important in the field of educational services. Adult education is the most mobile area. To ensure the efficiency of content of adult education, it should be open, and its organization should allow for virtually continuous adjustment of curricula and plans. The peculiarity of adult education is, above all, that its contingent is the elderly citizens involved in the field of employment.

The content of adult education is illustrated by the example of adult education programs of several universities in the United Kingdom: University of Glasgow (Scotland), Cambridge University, University of Derby, University of London, Nottingham University, Liverpool University.

On the basis of the presented material, it is concluded that in the United Kingdom, for training of adults, universities have created departments or Institutes for further vocational education, which employ various courses, both short-term and long-term, which create conditions for further professional development of adults, because programs of courses are provided by highly skilled specialists. The courses use the following forms of work: lectures, seminars, evening classes, summer classes, online classes, group work, discussions, conferences, presentations, essay writing, scientific papers, and reports. As a result of training, an adult can receive: a certificate of postgraduate education or a diploma of postgraduate education.

The programs of training and advanced training in the department of further vocational education help increase the efficiency of the organizations through constant professional development of the population received by those who acquire knowledge, enhance motivation and technical capabilities; increasing professionalism of specialists.

The aim of the article is to consider the content of adult education on example of adult education programs of several universities in the UK: University of Glasgow (Scotland), Cambridge University, University of Derby, University of London, Nottingham University, Liverpool University. The article uses research methods: theoretical (analysis of philosophical, pedagogical, psychological literature); interpretive-analytical method; method of comparative-historical analysis.

The groups of knowledge necessary for an adult student are distinguished: practical knowledge of the process; actual knowledge; theoretical knowledge. The criteria for selecting the content of the program of additional vocational education are offered: requirements of professional practice; significance of the topic from the point of view of professional practice; significance for the profession; practical orientation. The content of training corresponding to these selection criteria will meet the urgent needs of an adult student who is counting on the urgent application of the acquired knowledge and skills in practice, which will undoubtedly contribute to success of the entire learning process.

Key words: *education content, adult population, United Kingdom, universities, adult education programs, faculties or further professional education departments.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Андрейкова Ірина. Розвиток професіоналізму особистості й діяльності викладача іноземної мови у процесі активізації науково-методичної роботи політехнічного університету	3
Дука Марія. Дидактичні переваги використання відео-блогів (влогів) під час формування в майбутніх учителів компетентності в англomовному говорінні	14
Захарова Валентина. Формування професійної компетентності студентів-філологів засобами літературного краєзнавства	24
Козаченко Юлія. Викладання іноземних мов у медичних закладах освіти.....	36
Костащук Оксана. Виховання професійної честі майбутнього вчителя в умовах проходження педагогічної практики	47
Лоу Яньхуа. Наукові підходи та педагогічні принципи формування вокально-орфоепічної культури іноземних студентів – майбутніх викладачів вокалу.....	53
Міхеєнко Олександр, Литвиненко Віталіна, Лянної Михайло, Лянна Ольга. Активізація пізнавальної діяльності студентів під час навчання основ здоров'я	63
Павленко Інна. Реалізація оздоровчого потенціалу фізичної культури на заняттях зі студентами спеціальної медичної групи.....	72
Палецька-Юкало Антоніна. Використання методу комунікативних завдань для формування іншомовної лексичної компетентності на основі автентичних художніх творів	81
Прийменко Лариса, Скачедуб Наталія. Педагогічні умови проектування здоров'язберезувальної діяльності в закладах вищої педагогічної освіти.....	91
Ткачук Олег, Ковальчук Тетяна. Дослідження професійних складових компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва курсу «Художня обробка паперу»	101
Чорна-Климовець Ірина. Мотивація студентів як одна з основ формування англomовної компетентності в діловому письмі майбутніх фахівців з маркетингу	109
Шаров Сергій. Використання Онлайн платформи Edera для фахової підготовки майбутніх учителів української мови і літератури.....	119
Яковишина Тетяна. Модель формування креативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.....	129

РОЗДІЛ II. ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Бистрова Богдана. Рівні забезпечення якості підготовки фахівців з кібербезпеки в закладах вищої освіти США.....	140
Орос Ільдико. Зміст навчання дорослого населення в університетах Великої Британії	149

РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ ОСВІТИ

Біліченко Тетяна. Погляди М. Богдановича на шляхи реалізації пропедевтики професійної орієнтації в початковій школі (60 – 80-ті рр. ХХ ст.)	159

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Власенко Степан, Пеньковець Василь. Режими чергування праці з відпочинком і завдання дії як засіб вибіркового впливу в процесі інтегральної підготовки лижників-гонщиків та біатлоністів	171
Калашник Світлана. Особливості застосування прогресивних методів навчання хореографічних дисциплін в умовах професійної діяльності А. С. Мессерера.....	183
Шеян Марина. Педагогічні умови розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителів основної школи в системі післядипломної педагогічної освіти	193

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Завацька Людмила, Бартків Оксана. Фреймовий підхід при вивченні теми «Соціально-педагогічна робота з дітьми з розладами аутистичного спектра».....	204
Тетяна Соловійова, Олена Лещенко. Трудотерапія як засіб соціально-педагогічної реабілітації людей з інвалідністю	216

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Андрейкова Ирина. Развитие профессионализма личности и деятельности преподавателя иностранного языка в процессе активизации научно-методической работы политехнического университета	3
Дука Мария. Дидактические преимущества использования видео-блогов (влогов) в процессе формирования у будущих учителей компетентности в англоязычном говорении.....	14
Захарова Валентина. Формирование профессиональной компетентности студентов-филологов средствами литературного краеведения	24
Козаченко Юлия. Преподавание иностранных языков в медицинских учреждениях образования	36
Костащук Оксана. Воспитание профессиональной чести будущего учителя во время прохождения педагогической практики	47
Лоу Яньхуа. Научные подходы и педагогические принципы формирования вокально-орфоэпической культуры иностранных студентов – будущих преподавателей вокала.....	53
Михеенко Александр, Литвиненко Виталина, Лянной Михаил, Лянная Ольга. Активизация познавательной деятельности студентов при обучении основам здоровья	63
Павленко Инна. Реализация оздоровительного потенциала физической культуры на занятиях со студентами специальной медицинской группы	72
Палецкая-Юкало Антонина. Использование метода коммуникативных задач для формирования иноязычной лексической компетентности на основе аутентичных художественных произведений	81
Прийменко Лариса, Скачедуб Наталья. Педагогические условия проектирования здоровьесберегающей деятельности в учреждениях высшего педагогического образования	91
Ткачук Олег, Ковальчук Татьяна. Исследование профессиональных составляющих компетентности будущих учителей изобразительного искусства курса «Художественная обработка бумаги».....	101
Черная-Клымовець Ирина. Мотивация студентов как одна из основ формирования англоязычной компетентности в деловом письме будущих специалистов по маркетингу	109
Шаров Сергей. Использование онлайн платформы	

EdEra для професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.....	119
Яковичина Тетяна. Модель формування креативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.....	129

РАЗДЕЛ II. ПРОБЛЕМЫ СРАВНИТЕЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Быстрова Богдана. Уровни обеспечения качества подготовки специалистов по кибербезопасности в учреждениях высшего образования США.....	140
Орос Ильдико. Содержание обучения взрослого населения в университетах Великобритании	149

РАЗДЕЛ III. ПРОБЛЕМЫ ИСТОРИИ ОБРАЗОВАНИЯ

Биличенко Татьяна. Взгляды М. Богдановича на пути реализации пропедевтики профессиональной ориентации в начальной школе (60–80-е гг. XX в.).....	159

РАЗДЕЛ IV. ПРОБЛЕМЫ ОБЩЕЙ ПЕДАГОГИКИ

Власенко Степан, Пеньковец Василий. Режимы чередования работы с отдыхом и задачи действия как способ избирательного воздействия в процессе интегральной подготовки лыжников-гонщиков и биатлонистов.....	171
Калашник Светлана. Особенности применения прогрессивных методов обучения хореографических дисциплин в условиях педагогической деятельности А. М. Мессерера	183
Шеян Марина. Педагогічні умови розвитку здоров'язберезувальної компетентності вчителів основної школи в системі післядипломної педагогічної освіти.....	193

РАЗДЕЛ V. ПРОБЛЕМЫ СПЕЦИАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Завацкая Людмила, Барткив Оксана. Фреймовый подход к изучению темы «Социально-педагогическая работа с детьми с расстройствами аутистического спектра».....	204
Соловьёва Татьяна, Лещенко Елена. Трудотерапия как средство социально-педагогической реабилитации людей с инвалидностью.....	216

CONTENTS

SECTION I. PROBLEMS OF HIGHER EDUCATION

Andreykova Iryna. Development of pedagogical proficiency of a foreign language teacher in the process of activation of scientific-methodological work conducted at a polytechnic university	3
Duka Mariia. The didactic prerequisites of using video-blogs (vlogs) in the process of future teachers' competence in English speaking development	14
Zakharova Valentyna. Formation of professional competence of students-philologists by means of literary country study.....	24
Kozachenko Yuliya. Teaching foreign languages in medical education institutions	36
Kostashchuk Oksana. Future teacher's professional honour upbringing during pedagogical practice	47
Lou Yanhua. Scientific approaches and pedagogical principles of formation of vocal-orthoepic culture of foreign students – future vocal teachers	53
Mikheienko Olexander, Litvinenko Vitalina, Liannoi Mykhailo, Lianna Olha. Activation of cognitive activity of students in the process of learning the basics of health	63
Pavlenko Inna. Realization of the health potential of physical culture at classes with students of a special medical group.....	72
Paletska-lukalo Antonina. The effects of Task-Based Language Teaching on formation of lexical competence on the basis of authentic literary texts.....	81
Pryimenko Larysa, Skachedub Nataliia. The article reveals the problem of designing health-saving activities in the institutions of higher pedagogical education due to the danger of lowering the health of students as a result of overload and hypodynamia.....	91
Tkachuk Oleg, Kovalchuk Tatyana. Investigation of professional competence components of the course “artistic paper processing”	101
Chorna-Klymovets Iryna. Motivation of students as one of the bases for the formation of English competence in business writing of future marketers.....	109
Sharov Sergii. Use of EdEra online platforms for professional training of future teachers of Ukrainian language and literature	119
Yakovyshyna Tetiana. Model for forming creative competence of future primary school teacher	129

SECTION II. PROBLEMS OF COMPARATIVE EDUCATION

Bystrova Bohdana. Levels of quality assurance of cybersecurity

specialists training in US higher education institutions	140
Oros Ildiko. Content of adult population training in the universities in Great Britain.....	149

SECTION III. PROBLEMS OF HISTORY OF EDUCATION

Bilichenko Tatyana. M. Bohdanovych's views of ways of implementation of propaedeutics of vocational guidance at elementary school (60–80s of the 20th century).....	159

SECTION IV. PROBLEMS OF PEDAGOGIES

Vlasenko Stepan, Penkovets Vasyl. Introverted modes of work with rest and tasks of action as means of selective action in the process of racing skiers and biathlons' integrated training.....	171
Kalashnyk Svitlana. Peculiarities of use of progressive methods of teaching choreographic disciplines in the conditions of pedagogical activity of A. M. Messerer.....	183
Sheian Maryna. Pedagogical conditions of development of health-preserving competence of basic secondary school teachers in the system of postgraduate pedagogical education	193

SECTION V. PROBLEMS OF SPECIAL PEDAGOGIES

Zavatska Liudmyla, Bartkiv Oksana. Frame approach in learning the topic "Social-pedagogical work with children with autism spectrum disorders"	204
Soloviova Tetiana, Leshchenko Olena. Occupational therapy as a means of socio-pedagogical rehabilitation of young people with disabilities	216

П 24 Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – № 2 (86). – 236 с.

ISSN 2312-5993

ISSN 2414-9799 (Online)

DOI журналу 10.24139/2312-5993

DOI номера 10.24139/2312-5993/2019.02

Key title: Pedagogični nauki: teoriâ, istoriâ, inovacijni tehnologiji
Abbreviated key title: Pedagog. nauki: teor. istor. innov. tehnol.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації
КВ № 15795 – 4267Р від 27.10.2009 р.

Комп'ютерне складання та верстання: *І. А. Чистякова*

Підписано до друку 25.05.2019.
Формат 60x84/16. Гарн. Calibri. Папір офсет. Друк ризогр.
Ум. друк. арк. 13,72. Ум. фарб.-відб. 13,72.
Обл. вид. арк. 16,05. Тираж 100 пр. Вид. № 35.

Виготовлювач:
ФОП Цьома С.П., 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.